

Samtidshistoriska institutet

Verksamhetsåret 2010

Innehåll

SHI:s verksamhet.....	3
Forskning.....	3
Forskningsprojekt vid SHI 2010.....	3
Forskningsprojekt vid andra institutioner och centra där forskare från SHI medverkar.....	4
Forskare anställda vid SHI under 2010	4
Forskare som deltar i projekt eller med programutveckling vid SHI men som är anställda vid andra enheter på Södertörns högskola.	4
Internationellt samarbete.....	5
Gästforskare	5
Forskarutbildning	6
Dokumenterande verksamhet	6
Seminarieverksamhet	7
Forskarseminariet.....	7
Vittnesseminarier.....	8
Tvärvetenskapliga seminariet / Öppna seminariet	9
Konferenser	10
Publikationer.....	11
Samtidshistoriska frågor.....	11
Övrig publicering.....	11
Utbildning.....	14
Samverkan.....	15
Uppdragsutbildning.....	15
Samverkansprojekt.....	15
Tyresö historiedag.....	15
Tillgängliggörande av pågående forskning och forskningsresultat.....	16
Samtidshistoriska institutets ledning, organisation och administration	16
Samtidshistoriska institutets finansiering	16

SHI:s verksamhet

Samtidshistoriska institutet vid Södertörns högskola är inne på sitt tolfte verksamhetsår. Bakom oss ligger intensiva år av mångsidig verksamhet inom forskning, utbildning och dokumentation av samtidshistorien. Verksamhetsåret 2010 utgjorde här inget undantag. Institutets forskare har bidragit med nya forskningsresultat och flitigt publicerat sig. Verksamheten har förts ut till allmänheten genom offentliga arrangemang och kommunikation. Nya forskningsprojekt har tillkommit och internationella samarbeten utvecklats. Ett nytt utbildningsprogram har tagits fram. Detta samtidigt som institutet genomgått en organisatorisk förändring och flyttat till nya lokaler.

Föreliggande berättelse över verksamhetsåret 2010 sammanfattar institutets förutsättningar, insatser och utveckling på olika områden. Det handlar, ansåg Faugert & Co Utvärdering AB, som under året utvärderade resultaten av Östersjöstiftelsens forskningsfinansiering, om en "blomstrande" vetenskaplig miljö med forskning av "omfattande, rikhaltig och hög vetenskaplig kvalitet."¹ En sammanfattning vi gärna själva skriver under på.

Huddinge 21 mars 2011

Håkan Blomqvist
Föreståndare

Forskning

Forskningsprojekt vid SHI 2010

Projekt som tillkommit under perioden markeras med *. Finansiär anges inom parentes.

- Att gå in i politiken. Kvinnliga företagare som policyentreprenörer i svensk politik, 1990-2008 (Vetenskapsrådet och Vinnova).
- Den svenska jämställdhetspolitikens institutionalisering (Vetenskapsrådet)
- Fredens hav - Perspektiv på militär uppbyggnad, säkerhetspolitisk perception och visualisering i Östersjöområdet 1919-1939 (Östersjöstiftelsen).
- Från moralisk ekonomi till rättvisehandling (Vetenskapsrådet)
- Gammalt statsverk i nya nätverk - svensk förvaltning i kontinuerlig förändring 1940-2005 (Östersjöstiftelsen).
- "Jag var en främling, vart jag än kom" Peter Weiss - en intellektuell i kalla krigets delade värld. (Östersjöstiftelsen).
- Klaga månde Elektra - Mänskliga rättigheter och könsdiskriminering. Förändrade relationer mellan stat, kollektiv och individ i ett nordiskt östeuropaperspektiv 1980-2009.* (Östersjöstiftelsen).
- Makten i Stadshuset - partier och politiker i fullmäktige efter 1945 (Stockholms stad).
- Mellan hav och land - historieskrivning och identitet på Bornholm, Dagö, Gotland, Åland och Ösel ca 1800-2000 (Östersjöstiftelsen).
- Myten om "judebolsjevismen" - antisemitism och antikommunism i östersjöperspektiv (Östersjöstiftelsen).
- Sverige och den polska demokratirörelsen (Östersjöstiftelsen).
- Vetenskap, politik och offentlighet i Östersjöområdet (Östersjöstiftelsen).
- Sociala experter i Sverige under 1900-talet (Vetenskapsrådet)
- Administrationssamhället (Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap)

¹ Göran Melin, Fredrik Åström, Miriam Terrell, Karin Eduards Faugert & Co Utvärdering AB *Resultatanalys av Östersjöstiftelsens forskningsfinansiering* technopolis 2010 s 32

Forskningsprojekt vid andra institutioner och centra där forskare från SHI medverkar.

Kristina Abiala arbetar i projektet Gender On-line., förlagt till institutionen för journalistik, svenska och retorik
Fredrik Eriksson och Johan Eellend arbetade i projektet Nya röster, gamla rötter. Populismens dilemma i det utvidgade Europa under jan-juni, förlagt till institutionen för samhällsvetenskaper.

Norbert Götz leder projektet Nordic Openness: Opportunities and Limits of a Consensual Political Culture, förlagt till Helsingfors universitet i Finland.

Ylva Waldemarsson arbetar i projektet "Idéen om den gode kommunala arbetsgivaren? -en historie-sociologisk studie av den offentliga arbetsgivarens självbild". Projektet är förlagt till Mälardalens högskola och leds av prof. Rolf Å Gustafsson. Waldemarssons del av projektet utförs dock inom ramen för SHIs verksamhet.

Forskare anställda vid SHI under 2010

SHI hade 28 anställda forskar/lärare under verksamhetsåret. De allra flesta var involverade i grundutbildning eller forskarutbildning trots att SHI endast erbjuder kurser i liten utsträckning. Institutets anställda forskare anlitas som lärare inom ämnen och program som historia, lärarutbildning, måltidskunskap, praktisk kunskap, genusvetenskap mm. I listan nedan har de personer som arbetat med grund- eller forskarutbildning markerats med #.

Abiala Kristina #
af Peterséns Lovisa
Axelsson Erik
Björkman Jenny #
Blomberg Eva
Blomqvist Håkan #
Casula Vifell Åsa #
Edquist Samuel #
Eellend Johan #
Ekdahl Lars
Ekecrantz Stefan
Elgan Elisabeth #
Eriksson Fredrik #
Friberg Katarina
Götz Norbert
Hirdman Yvonne
Holmén Janne
Isaksson Emma #
Ivarsson Westerberg, Anders #
Nilsson Torbjörn
Norling Sofia #
Rönnbäck Josefin
Schmidt Werner #
Waldemarsson Ylva
Östberg Kjell #

Forskare som deltar i projekt eller med programutveckling vid SHI men som är anställda vid andra enheter på Södertörns högskola.

- Jenny Svensson, anställd vid Institutionen för ekonomi och företagande, arbetade i Anders Ivarsson Westerbergs projekt "Administrationssamhället".
- Klara Tomson, anställd vid Institutionen för ekonomi och företagande, arbetade tillsammans med Anders Ivarsson Westerberg med utveckling av masterutbildning i offentlig förvaltning.

- Martin Wottle, anställd vid ämnet historia, arbetade inom Eva Blombergs projekt "Att gå in i politiken. Kvinnliga företagare som policyentreprenörer i svensk politik, 1990-2008".

Internationellt samarbete

Under ledning av professor Norbert Götz har nya internationella kontakter knutits och äldre aktiverats.

Den EU-finansierade forskarskolan *European doctorate in the Social History of Europe and the Mediterranean*, som bedrevs under åren 2005-2009, genererade inte bara ett flertal internationella doktorander som gästforskade vid SHI. Samarbetet med Ca'Foscari universitet i Venedig som koordinerade programmet, har också fortsatt med planering av ett gemensamt komparativt program för forskning och undervisning på temat: *Seabound Imagination: Histories, Mental Mapping and Region Building in the Mediterranean and Baltic Sea Areas*. Programmet leds från SHI:s sida av Norbert Götz. Inom programmet planeras en gemensam magister-/master-kurs samt ett gemensamt forskningsprojekt. Under verksamhetsåret 2010 gästade företrädare för institutet kollegorna på Ca'Foscari i Venedig. Doktoranden Johanna Ringarp fick då möjlighet att presentera sin forskning om kommunaliseringen av lärarkåren i Sverige för den Pedagogiska institutionen i Venedig.

Samtidigt utvecklas andra initiativ till internationalisering i Östersjöriktning. Bland annat genom professor Götz' projekt *Nordic Openness* vid Helsingfors universitet har institutets kontakter med nordiska, tyska och centraleuropeiska forskarmiljöer utökats. Av 18 forskningsprojekt förlagda vid institutet under 2010 var 11 finansierade av Östersjöstiftelsen, 5 av Vetenskapsrådet och övriga av andra externa finansierare. Flera enskilda forskningsprojekt ingår dessutom i nätverk med inriktning mot Öst- och Centraleuropa. Till forskningssamarbeten av denna typ kommer också ett påbörjat lärarutbyte med Centre for International Studies/Centre for Swedish Studies och Belarus State University i Minsk.

På forskningsledare Kjell Östbergs initiativ förbereds ett internationellt projekt kring "politisk kultur" som, tillsammans med institutets forskningsinriktning kring "maktskiften", engagerar forskare från 6-8 länder. Samtidshistoriska institutet strävar efter att knyta samman forskning i väst och öst – varför samarbeten med olika forskningsmiljöer runt om i Europa förblir en viktig prioritet.

Gästforskare

Samtidshistoriska institutet välkomnar regelbundet gästforskare i miljön. Institutet försöker erbjuda alla gästforskare ett arbetsrum och en arbetsplats (ibland i samarbete med andra institutioner eller avdelningar). Kostnader för rum och arbetsplats belastar infrastrukturbidraget från Östersjöstiftelsen.

Under 2010 gästades vi av tre gästforskare från olika lärosäten i världen.

Carl Marklund från Helsingfors universitet gästade SHI under en månad i augusti-september. Han ingår i ett forskningsprojekt som Norbert Götz leder. Marklund deltog i SHI:s interna konferens på Bommersvik, samt presenterade sin forskning under ett forskarseminarium. Marklunds besök i Sverige finansierades av hans forskningsprojekt vid Helsingfors universitet.

Marco Caligari, doktorand från Università Ca' Foscari, Venedig, Italien, gästade SHI under en månad i november. Hans forskning behandlar arbetarrörelse och hamnarbetare i Venedig och Genua. Caligari presenterade sin forskning under ett av SHI:s forskarseminarier. Hans vistelse finansierades av Università Ca' Foscari.

Giovanni Dore, professor i religionshistoria vid Università Ca' Foscari, Venedig, Italien, gästade Södertörns högskola i november och presenterade sin forskning under ett högre seminarium i religionsvetenskap. Dores vistelse i Sverige finansierades av hans hemuniversitet.

Forskarutbildning

Under 2010 erhöj Södertörns högskola de formella rättigheterna att utfärda doktorsexamina inom fyra områden: Historiska studier, Politik, ekonomi och Samhällets organisering, Miljövetenskapliga studier, Kritisk kulturteori. Samtidshistoriska institutets forskarkompetens utgör en viktig del av forskarutbildningsområdet Historiska studier.

Tidigare har högskolan samarbetat med olika lärosäten för att bedriva forskarutbildning. För närvarande har SHI fyra doktorander i sin miljö som är antagna vid andra lärosäten.

Tre av dessa är antagna inom forskarskolan i historia, Lunds universitet.

- Johanna Ringarp
- Rasmus Fleischer
- Niclas Andrén

En av doktoranderna är antagen vid Tema Teknik och Social förändring vid Linköpings universitet.

- Sofia Norling

Dokumenterande verksamhet

Dokumentation och källskapande kring den politiska samtidshistorien har spelat en central roll för institutet sedan dess tillkomst. Under året har Ylva Waldemarson ansvarat för den dokumenterande verksamheten. Under oktober föreläste Waldemarson på ämnet arkivkunskap och berättade där om den källskapande verksamheten i form av vittnesseminarier och intervjuer som SHI bedriver. Waldemarson håller i planering av ett seminarium på temat "Historien och minnet" som beräknas genomföras på Södertörns högskola i juni 2011. Seminariet kommer att belysa det vetenskapliga värdet av intervjuer som källa till historien utifrån ett kunskapsteoretiskt perspektiv. Waldemarson har också inlett diskussioner med Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek kring ett eventuellt samarbete rörande intervjuverksamhet.

Kontakt har fortlöpande hållits med den tidigare departementstjänstemannen Benkt Konnander och hans projektgrupp. Under året arrangerades [ett seminarium](#) kring den femte rapporten i en serie om universitetspolitiken under perioden 1945-1988 utgivna i samarbete med institutet. Syftet med rapporterna är att dokumentera beslutsprocessen i regeringskansliet.

Intervjuprojekt – ett samverkansprojekt med Riksdagens bibliotek.

Ylva Waldemarson och Torbjörn Nilsson vid SHI har beviljats medel från Södertörns högskola för att bedriva forsknings-samverkan tillsammans med Riksdagens arkiv och bibliotek. Under året har projektet genomfört kontinuerliga möten med representanter på Riksdagens bibliotek som dels ansvarar för de politikerintervjuer som tidigare har utförts där, dels för de framtida intervjuer som kommer att genomföras.

Samverkansprojektet har resulterat i ett beslut om att förlänga samarbete mellan Riksdagens bibliotek och arkiv å ena sidan och SHI, representerat av Nilsson och Waldemarson, å den andra. Projektet resulterade även i att riksdagens projektgrupp beviljades medel för att genomföra ett antal intervjuer med riksdagsledamöter. Det arbetet sker delvis i samarbete med Nilsson och Waldemarson, som bland annat kommer att delta i metoddiskussioner angående intervjuerna och utgöra referensgrupp för Riksdagsprojektet.

Waldemarson och Nilsson arrangerade under hösten 2010 ett heldagssymposium med ett 20-tal deltagare från olika lärosäten och arkivinstitutioner, på temat "vetenskapliga politikerintervjuer". Mer information om symposiet finns under avsnittet "[konferenser](#)" längre fram i denna text.

Waldemarson och Nilsson har också besökt Forum for Samtidshistorie, FoSam, vid Oslo universitet, i syfte att etablera kontakt och lära mer om den intervjuverksamhet med politiker som FoSam bedriver i flera år.

Övrigt

Den källskapande verksamheten frambringade under året också resultatet av samarbetet mellan SVT och SHI kring publiceringen av Erik Fichtelius samlade intervjumaterial med statsminister Göran Persson under tio års tid. Werner

Schmidt har ordnat det omfattande materialet till en sökbar dokumentation i digital form för framtida forskning. Materialet publiceras under våren 2011.

Seminarieverksamhet

Forskarseminariet

Under 2010 har professor Kjell Östberg ansvarat för planering och samordning av SHI:s forskarseminarier. Vid dessa presenteras antingen pågående forskning eller projektskisser och tankar kring kommande forskning.

Följande programpunkter har genomförts

10 mars: En svensk modell för Polen.

Klaus Misgeld, verksam vid SHI inom projektet "Sverige och den polska demokratiörelsen 1980-1989", presenterar delar av sin forskning.

24 mars: 1968:s sociala förutsättningar och kulturella effekter

Donald Broady, professor vid Institutionen för utbildning, kultur och medier, Uppsala Universitet, presenterar ett forskningsprojekt

7 april: Blå Stjärnan i finska inbördeskriget

Anne Hedén, fil dr i historia, verksam vid Institutionen för kommunikation, medier och it vid Södertörns högskola, presenterar pågående forskning.

21 april: Två forskningspresentationer

Lars Björnin, historiker, presenterar delar av sin forskning.

Sara Collmar, doktorand, verksam inom projektet "Fredens hav i hotets skugga", presenterar avhandlingskapitlet: "Suezkrisens betydelse för synen på Storbritannien i svenskt säkerhetstänkande".

5 maj: Liberal Feminism Revisited. Gender equality, entrepreneurship and the political landscape in Sweden from the 1990s

Eva Blomberg och Martin Wottle, verksamma i projektet "Att gå in i politiken. Kvinnliga företagare som policyentreprenörer i svensk politik 1990-2008" presenterade aktuell forskning.

16 juni: Universitetspolitiken 1945-57

Seminarier behandlade rapporten "Ett departement från Erlander till Edenman. Universitetspolitiken i ecklesiastikdepartementet 1945-1957".

10 november: The venetian Dock Workers and the Container Revolution

Marco Caligari, gästforskare från Università Ca' Foscari i Venedig, Italien, diskuterar texten "*The Venetian Dock Workers and the Container Revolution*".

24 november: Presentation av projektskiss

Sara Collmar och Ann Hallner presenterar en projektskiss

8 december: Presentation av forskningsplan

Monica Quirico och Youlia Gradska som presenterar en forskningsplan om Chilesolidaritet i Sverige och Sovjet

Vittnesseminarier

Till dokumentation och källskapande verksamhet hör institutets vittnesseminarier som genomförts i stort antal sedan starten 1999. Under ledning av Torbjörn Nilsson arrangerades under året tre offentliga vittnesseminarier med brett deltagande av politiker och andra aktörer.

Borgerlig fyrklöver intog Rosenbad

Södertörns högskola, 17 maj 2010

Ett vittnesseminarium om regeringsskiftet 1991. Seminariet diskuterade de borgerliga partiernas förberedelser inför valet 1991, hur regeringsprogrammet "Ny start för Sverige" tillkom, regeringsbildningen, problemen med Ny Demokratis vågmästarställning samt andra frågor kring regeringsåren.

Panelen bestod av Lars Tobisson (M), Inger Davidson (KD), Bengt Falemo (C) och Birgit Friggebo (FP). Moderator var Torbjörn Nilsson, SHI.

Seminariet var det första i en serie om tre som alla behandlar maktskiftet i Sverige. De är en del av Samtidshistoriska institutets satsning på att bygga upp forskning om maktskiftet under 1900-talet.

Kampen om Stockholm - valrörelsen 2010 i ett historiskt perspektiv

Stockholms stadshus, 28 oktober 2010

Seminariet ingick i projektet "Makten i Stadshuset – partier och politik i fullmäktige efter 1945" som bedrivs i samarbete mellan Stockholmsforskningen och Samtidshistoriska institutet.

Utifrån inledningar om kommunala valrörelser i Stockholm sedan 1946 diskuterades de valfrågor som dominerade 2010 års val, vilka nya grepp som partierna använde för att nå väljarna och vad resultatet betyder för de kommande årens Stockholmspolitik.

Seminariet leddes av Torbjörn Nilsson, SHI.

Bidrog med frågor gjorde också journalisterna Börje Karlsson och Torbjörn Tenfält.

Panelen bestod av Stockholmspolitikerna Lotta Edholm (FP), Thomas Rudin (S), och Christopher Ödmann (MP) samt kommunalrådet i Huddinge Jelena Drenjanin (M)

Det började i Polen - Sverige och Solidaritet 1980-81.

Södertörns högskola, 13 december 2010

Ett vittnesseminarium om de svenska kontakterna med den polska oppositionsrörelsen under 1980-talet.

Seminariet ingick i det nu avslutade projektet vid SHI, "Sverige och den polska demokratirörelsen 1980–1989".

Under seminariet diskuterades de svenska kontakterna med den polska oppositionsrörelsen, med utgångspunkt i de omfattande strejkerna sommaren 1980 i Gdanskområdet. Vilka bedömningar av händelseutvecklingen gjorde olika svenska aktörer, såväl liberaler inom Östeuropakommittén som arbetarrörelsens olika grenar? Vilka kontakter knöts och vilka hjälpinsatser organiserades?

Seminariet leddes av Torbjörn Nilsson, SHI. Som bisittare fungerade Karl Molin, SHI och Stockholms universitet..

I panelen ingick Sven Hirdman, statssekreterare i försvarsdepartementet, senare ambassadör; Håkan Holmberg, aktiv i Östeuropakommittén, riksdagsledamot (FP), chefredaktör; Sten Johansson, professor, chef för SCB, med tidiga kontakter med den polska oppositionen; Bengt Säve-Söderbergh, chef för Arbetarrörelsens internationella centrum, ambassadör samt Jakub Święcicki, forskare Utrikespolitiska Institutet samt aktiv för KOR och Solidaritet.

Tvårvetenskapliga seminariet / Öppna seminariet

En annan viktig del av institutets verksamhet utgörs av de öppna seminarierna (tidigare kallade Tvårvetenskapliga seminariet) där aktuell forskning och samtidspolitiska frågor belyses för studenter och allmänhet. Under 2010 hölls fyra sådana publikt annonserade seminarier, några med mycket gott deltagande.

Ansvariga för planering och genomförande var Katarina Friberg, och från och med oktober Johanna Ringarp.

Under 2010 har fyra öppna seminarier genomförts.

8 april 2010: Stockholmskärlek - en bok om Hjalmar Mehr

Samtidshistoriska institutet vid Södertörns högskola arrangerade ett seminarium kring den nyutkomna boken *Stockholmskärlek - en bok om Hjalmar Mehr* (Atlas, 2010), skriven av Björn Elmbrant.

Medverkade gjorde: Björn Elmbrant, författare och journalist; Monica Andersson, FD i statsvetenskap vid Stockholms universitet, tidigare borgarråd för Socialdemokraterna; samt Lennart Rydberg, tidigare borgarråd för Folkpartiet.

Moderator var Torbjörn Nilsson, professor i historia.

Seminarier arrangerades i samarbete med Kommittén för Stockholmsforskning vid Stockholms stad.

6 maj 2010: Biografen – en stridbar genre

Seminarium där en grupp historiker med kunskap om och erfarenhet av biografgenren diskuterade och debatterade biografen som utgångspunkt för både historisk forskning och romanskrivande

Medverkade gjorde Yvonne Hirdman, professor i historia, aktuell med boken *Den röda grevinnan: en europeisk historia* (Ordfront förlag, 2010); Britt Liljewall, docent i historia, som i ett flertal forskningsprojekt använt sig av brev och dagboksmaterial och bl a skrivit boken *Självskrivna liv: studier i äldre folkliga levnadsminnen* (Nordiska museets förlag, 2001); Henrik Rosengren, FD i historia, som bl.a. varit redaktör för antologin *Med livet som insats: Biografen som humanistisk genre* (Sekel, 2007). Moderator var Henrik Berggren, historiker, ledarskribent på DN

Biografen – en stridbar genre

Varför väljer historiker biografen som form och vilka konsekvenser får det för sättet att skriva historia? Välkommen till ett tvårvetenskapligt seminarium där biografgenren diskuteras.

Medverkande:
Yvonne Hirdman, professor i historia
Britt Liljewall, docent i historia
Henrik Rosengren, filosofie doktor i historia
Henrik Berggren, historiker och ledarskribent på DN

Torsdag 6 maj kl 14-16

Södertörns högskolebiblioteks entréplan, Flemingsberg
Kontakt: katarina.friberg@sh.se
Fri entré. Ingen föransmälan.
Mer information: www.sh.se/shi

södertörns högskola

16 september 2010: Medborgaren och samhället i övervakningens skugga

Seminarier sökte fördjupa och bredda diskussionen om vad övervakning gör med samhället och dess medborgare. Under två pannediskussioner gavs såväl pannedeltagare som publik tillfälle att gå på djupet med frågor om hur samhället balanserar individers rätt till integritet med värnandet av gemensamma värden och trygghet för medborgarna.

Panel ett diskuterade frågan om övervakning utifrån sin historiska forskning. De förhöll sig även till frågan om balans mellan respekt för den personliga integriteten och skyddet av olika gemensamma värden. Medverkade gjorde Karl Molin, professor i historia vid Stockholms universitet, och Birgitta Almgren, professor i tyska, verksam vid CBEES.

Moderator var Sara Collmar, Samtidshistoriska institutet.

Medborgaren och samhället i övervakningens skugga

Välkommen till ett seminarium där forskare, politiker och debattörer diskuterar vad övervakning gör med samhället och dess medborgare.

Panel 1: Karl Molin, Stockholms universitet
Birgitta Almgren, Södertörns högskola
Anna Helkama Rågård, Försvarshögskolan

Panel 2: Camilla Lindberg, riksdagsledamot Folkpartiet
Anna Pettersson, nätverket mot FRA
samt en representant från FRA.

Torsdag 16 september kl 14-16.30

Svarta lädan, Södertörns högskola, Flemingsberg
Fri entré. Ingen föransmälan.
Mer information: www.sh.se/shi

södertörns högskola

Panel två relaterade Europakonventionen till sina funderingar och ställningstaganden i FRA-debatten samt reflekterade över övervakningssamhället i stort och de förändringar som kommer med ny teknik. Medverkade gjorde Camilla

Lindberg, riksdagsledamot folkpartiet; Anna Pettersson, nätverket mot FRA; och Ola Svenonius, doktorand vid Södertörns högskola.

Moderator var Samuel Edquist, Samtidshistoriska institutet.

22 september 2010: Är liberalism hotad? Samtal om liberalismens idéarv och dess betydelse för samtiden

Seminarieret arrangerades med anledning av Svante Nycanders bok "Liberalismens idéhistoria" (SNS förlag), och en vid tiden aktuell tidningsdebatt om liberalismens roll i samtiden.

Medverkade gjorde Svante Nycander, journalist och författare, och Sven-Eric Liedman, professor emeritus idéhistoria.

Samtalsledare var Kjell Östberg, Samtidshistoriska institutet.

Konferenser

Under året har SHI arrangerat två konferenser/workshops/symposier:

Citizens in Arms. Conscript Armies as Cultural and Political Phenomena

Workshop in Stockholm 17-19 February 2010.

Konferensen arrangerades och finansierades av det vid SHI verksamma forskningsprojektet *Fredens hav i hotets skugga* i samarbete med Östersjöstiftelsen, Armémuseum, Försvarshögskolan och Delegationen för militärhistorisk forskning.

Syftet med konferensen var att initiera forskning om visuella kontexter och symbolernas betydelse inom säkerhetspolitik och militär uppbyggnad, vilket är viktiga koncept i det pågående forskningsprojektet .

De frågor som diskuterades behandlade i huvudsak värnpliktens historia i Sverige, Finland, Norge och Danmark, med utblickar till Polen och Baltikum. Ur konferensen kommer förhoppningsvis ett forskningsnätverk att utkristallisera sig, samt nya forskningsprojekt att uppkomma.

I konferensen deltog personer från: Södertörns högskola, Armémuseum, Åbo Akademi, lettiska krigsmuseet, Luleå tekniska universitet, Central European University i Budapest, Helsingfors universitet, Lunds universitet, estniska krigsmuseet, Försvarshögskolan i Helsingfors, svenska Försvarshögskolan, norska försvaret, Umeå universitet, universitetet i Wrocław och danska försvarsmuseet.

Politikerintervjun som källa

Symposium vid Samtidshistoriska institutet, Södertörns högskola, 23 september 2010

Hur kan intervjuer med politiker skapa nya källor till forskning om modern politisk historia? Vilka insatser på det området har gjorts, och görs, på olika håll? Hur kan vi lära av varandra när det gäller systematiska intervjuer med politiker?

Vid Samtidshistoriska institutet, Södertörns högskola, pågår för närvarande försök med att bygga upp ett intervjuprojekt. Arbetet sker i samarbete med Riksdagsbiblioteket som sedan slutet av 1990-talet har intervjuat mestadels avgångna riksdagsledamöter. Sammanlagt rör det sig om ett drygt 50-tal längre intervjuer. Hur kan det arbetet och kontakterna med forskningssamhället vidareutvecklas? Finns andra insatser som kan utvecklas? Ett mål med symposiet är att sammanställa en översikt av de erfarenheter som finns. Vi hoppas också kunna bilda ett nätverk för framtida samarbete.

Publikationer

Samtidshistoriska frågor

Samtidshistoriska frågor är Samtidshistoriska institutets egen skriftserie, den sammanfattar och diskuterar viktiga skeenden och problem i vår samtid. I serien publiceras uppsatser, redigerade utskrifter från vittnesseminarier och forskningsrapporter.

Under verksamhetsåret 2010 utgavs två skrifter i serien:

Samtidshistoriska frågor 18: Norden runt i tvåhundra år. Jämförande studier om liberalism, konservatism och historiska myter

Författare: Torbjörn Nilsson

Skriften består av fyra uppsatser som alla kretsar kring politik och ideologi i Norden.

Samtidshistoriska frågor nr 19 / Baltic and East European Studies

13 : 1989 med svenska ögon

Redaktörer: Torbjörn Nilsson & Thomas Lundén.

Skriften består av det vittnesseminarium med samma titel som arrangerades 2009 av SHI och CBEES gemensamt.

Övrig publicering

Forskarna vid SHI har publicerat sig på förlag och i tidskrifter. Nedanstående lista bygger på forskarnas egenrapportering.

- Blomberg, Eva, "Kan du vissla Johanna? Att söka jobb på tre minuter", i *TAM-Revy* 2/2010.
- Edquist, Samuel, "Liberal ideologi i godtemplarrörelsen", i Nilson, Tomas & Åberg, Martin (red.), *Parti eller rörelse? Perspektiv på liberala organisationsstrategier 1880–1940*, Lund 2010.
- Edquist, Samuel, "Folkbildningen skriver historia. Om historiesyn i svenskt folkbildningsarbete", i Boozon, Stellan m.fl. (red.), *Årsbok om folkbildning: 2009 forskning & utveckling*, Stockholm 2010.

- Ekdahl, Lars, *Välfärdssamhällets spegel. Kommunal 1960-2010*, Stockholm 2010.

- Eriksson, Fredrik, "Bondeförbund och liberalism 1914–1935", i Nilsson, Tomas & Åberg, Martin (red.), *Parti eller rörelse: Perspektiv på liberala organisationsstrategier 1880–1940*, Lund 2010.

- Eriksson, Fredrik, "Anders Björnsson, *Skuggor av ett förflutet*, anm. av Fredrik Eriksson", i *Historisk tidskrift* 4/2010.
- Fleischer, Rasmus, *Helt utan kritisk distans*, Stocksund 2010.
- Götz, Norbert, "Rationalities of European Integration: Legitimation and Communalisation", i Eliaeson, Sven & Georgieva, Nadezhda (red.), *New Europe: Growth to Limits?*, Oxford 2010.
- Götz, Norbert, "'Matts Mattson Paavola Knows Elihu Burritt': Nineteenth Century Peace Activism and the Nordic Countries in Transnational Perspective", i *Peace & Change* 2/2010.
- Götz, Norbert, "Der repräsenterende Staat: Das Tauziehen um die dänische UN-Delegation Mitte der 1960er Jahre", i Krieger, Martin och Krüger, Joachim (red.), *Regna firmat pietas: Staat und Staatlichkeit im Ostseeraum: Festgabe zum 60. Geburtstag von Jens E. Olesen*, Greifswald 2010.
- Götz, Norbert, "Crisse dans le 'Foyer du Peuple': Modernité, communauté, bien-être", i *Revue d'Histoire Nordique* 9/2010.
- Götz, Norbert, "Parliamentarian Democracy Going Global: The Fading Nordic Model", i Kurunmäki, Jussi & Strang, Johan (red.), *Rhetorics of Nordic Democracy*, Helsinki 2010.
- Götz, Norbert, "General Assembly, United Nations (UN)", i Kurian, George T. (red.), *The Encyclopedia of Political Science*, vol. 2: D–G, Washington 2010.
- Götz, Norbert, "Nongovernmental Organizations (NGOs)", i Kurian, George T. (red.), *The Encyclopedia of Political Science*, vol. 4: N–Q, Washington, 2010.
- Götz, Norbert, "United Nations", i Kurian, George T. (red.), *The Encyclopedia of Political Science*, vol. 5: R–Z, Washington 2010.
- Götz, Norbert, Hecker-Stampehl, Jan & Schröder, Stephan M. (red.), *Vom alten Norden zum neuen Europa: Politische Kultur im Ostseeraum: Festschrift für Bernd Henningsen*, Berlin 2010.
- Götz, Norbert, "'Machtuntersuchung' als Selbstaufklärung: Merkmale einer Kulturpraktik" i Götz, Norbert, Hecker-Stampehl, Jan & Schröder, Stephan M. (red.), *Vom alten Norden zum neuen Europa: Politische Kultur im Ostseeraum: Festschrift für Bernd Henningsen*, Berlin 2010.
- Götz, Norbert, Hecker-Stampehl, Jan & Schröder, Stephan M., "Wahlverwandtschaft mit dem Norden oder Die Skandinavistik als politische Wissenschaft: Bernd Henningsen zum 65. Geburtstag", i Götz, Norbert, Hecker-Stampehl, Jan & Schröder, Stephan M. (red.), *Vom alten Norden zum neuen Europa: Politische Kultur*

im Ostseeraum: Festschrift für Bernd Henningsen, Berlin 2010.

- Hirdman, Yvonne, *Den röda grevinnan: en europeisk historia*, Stockholm 2010.
- Hirdman, Yvonne, "Min väg från förvirring till förtryck - en framgångssaga", i Niskanen, Kirsti & Florin, Christina (red.), *Föregångarna: Kvinnliga professorer om liv, makt och vetenskap*, Stockholm 2010.
- Misgeld, Klaus, "A Complicated Solidarity: The Swedish Labour Movement and Solidarność", **Amsterdam** 2010. (<http://www.iisg.nl/publications/respap45.pdf> 2010-07-22)
- Misgeld, Klaus (inledning och kommentar), "Uppdrag Polen. Ett svenskt tidsdokument om hemliga kontakter med polska Solidaritet 1985", i *Arbetshistoria* 1/2010.
- Misgeld, Klaus & Molin, Karl, "Solidarity despite reservations", i *Baltic Worlds* 3/2010.
- Misgeld, Klaus, "Sweden: Focus on 'Fundamental Trade Union Rights'", i Goddeeris, Idesbald (red.), *Solidarity with Solidarity: Western European Trade Unions and the Polish Crisis, 1980-1982*, Lanham 2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Language disputes and modernization", i *Baltic Worlds* 1/2010.
- Nilsson, Torbjörn, *Norden runt i tvåhundra år: Jämförande studier om liberalism, konservatism och historiska myter*, Stockholm 2010.
- Nilsson, Torbjörn (huvudförfattare), *Nynäshamn och vägen hit*, Stockholm 2010.
- Nilsson, Torbjörn & Lundén, Thomas (red.), *1989 med svenska ögon*, Stockholm 2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Centern", i *Populär Historia* 4/2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Folkpartiet", i *Populär Historia* 5/2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Kristdemokraterna", i *Populär Historia* 6/2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Miljöpartiet – de gröna", i *Populär Historia* 8/2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Moderaterna", i *Populär Historia* 3/2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Nazisternas vinter-OS", i *Populär Historia* 2/2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Socialdemokraterna", i *Populär Historia* 7/2010.
- Nilsson, Torbjörn, "Vänsterpartiet", i *Populär Historia* 9/2010.
- Ringarp, Johanna, "I kommunaliseringens kölvatten. En diskussion om läraryrkets professionaliseringsprocess", i Berggren, Lars, Karlsson, Klas-Göran & Tornbjær, Charlotte (red.), *Möten med historiens mångfald*, Lund 2010.
- Casula Vifell, Åsa & Sundström, Göran "Loin des yeux, loin du coeur. Recrutement et trajectoires des fonctionnaires suédois dans l'Union européenne", i Michelle, Hélène & Robert, Cécile (red.), *European Socialization. La fabrique des Européens*, Strasbourg 2010.

- Casula Vifell, Åsa m.fl., *Europeiseringen av Sverige: Demokratirådets rapport 2010*, Stockholm 2010.
- Casula Vifell Åsa & Sjögren, Ebba "Governing by supervision: The EU Commission's SOLVIT-centers as juridified internal market watchdogs. The Case of Sweden", i *Scandinavian Working Papers in Business Administration* 7/2010
- Casula Vifell, Åsa & Soneryd, Linda, "Organizing matters: how the 'social dimension' gets lost in sustainability projects", *Sustainable development* 3/2010.
- Casula Vifell, Åsa, "On the Path to Participatory Governance? The WTO and the Environmental Movement", i Jönsson, Christer & Tallberg, Jonas (red.), *Transnational Actors in Global Governance - Patterns, Explanations and Implications*, Basingstoke 2010.
- Casula Vifell Åsa & Sjögren, Ebba, "Pressure to Conform: The EU Commission's SOLVIT-centers as juridified internal market watch dogs presented as part of the panel "Reform capacity in Sweden: A successful society under stress", Council for European Studies, Montreal, 15-17th April 2010
- Casula Vifell, Åsa & Thedvall, Renita, "Organizing for Social Sustainability – Bureaucratization in Meta-organizations" Presenterad vid SGIR - 7th Pan-European International Relations Conference, Stockholm, 9-11 September 2010.
- Waldermarsson, Ylva, *Mellan individ och kollektiv. Kommunal 1960-2010*, Stockholm 2010.
- Ivarsson Westerberg, Anders, "Varför administrerar vi så mycket?", i Brunsson, Nils (red.), *Företagsekonomins frågor*, Stockholm 2010.
- Ivarsson Westerberg, Anders, *Makthavare i ministerns skugga*, Umeå 2010.
- Ivarsson Westerberg, Anders, "En företagsekonomi i företagens och samhällets tjänst" i Burman, Anders, Gravitz, Ana & Rönnby, Johan (red.), *Tradition och praxis i högre utbildning: Tolv ämnesdidaktiska studier*, Stockholm 2010.
- Östberg, Kjell, "Svensk Socialdemokrati efter kalla kriget", i *Tidsignal* 10/2010.

Utbildning

Kurser på grundnivå erbjuds endast i liten skala i samarbete med ämnet historia. Efter omorganisationen är det Institutionen för genus, kultur och historia som är formell hemvist för de kurser som ges. Som redan har nämnts undervisar flera av forskarna vid SHI på olika kurser och utbildningar, på olika nivåer, runt om på högskolan.

Under verksamhetsåret 2010 har ett nytt utbildningsprogram "Politik och aktivt medborgarskap" arbetats fram av SHI. Beslut om att ge programmet har fattats av högskolans fakultetsnämnd och institutionens prefekt. Programmet startar hösten 2011. Programansvarig är professor Kjell Östberg.

Samverkan

Uppdragsutbildning

På uppdrag av Riksrevisionen arrangerade SHI en seminariereserie om tre tillfällen på temat "Skapande och tolkning av kvalitativa källor". Seminarierna utgick från det källskapande arbete som utförts på SHI. Serien genomfördes under september-oktober. Kursansvarig var Ylva Waldemarson. Föreläste gjorde docent Ylva Waldemarson, professor Torbjörn Nilsson och professor Ingela Josefson.

Riksrevisionen önskar nu ett fortsatt utbildningssamarbete. Ett första möte om ett sådant samarbete hölls i november och kommer att följas upp under det kommande verksamhetsåret.

Nämns kan också ett starkt intresse för metoden med vittnesseminarier utanför högskolan. Torbjörn Nilsson har lett seminarier på Riksrevisionen om muntlig historia och diskuterat vittnesseminariemetodens användbarhet. Det finns ett intresse för att utveckla metoden för Riksrevisionen.

Samverkansprojekt

Som nämnts ovan har två forskare vid SHI ett samverkansprojekt kring intervjuer tillsammans med Riksdagens arkiv. Läs mer under [dokumenterande verksamhet](#).

Tyresö historiedag

Sedan några år tillbaka arrangerar Samtidshistoriska institutet och Tyresö kommun varje år en fortbildningsdag för lärare på Tyresö slott.

År 2010 genomfördes historiedagen den 8 maj. Dagen lockade ett hundratal lärare i grund- och gymnasieskolan i Stockholms län.

Historiedagens huvudtalare var **Lars Ericson Wolke** från Försvarshögskolan. Han höll föreläsningen "Kan en gerilla besegras?"

Från Södertörns högskola medverkade:

- **Birgitta Almgren** med föreläsningen "Inte bara Stasi. Om svenskar och DDR. Retorik och politik under kalla kriget.
- **Håkan Blomqvist** med föreläsningen "Stadsvandringen som historiektion"
- **Elisabeth Elgán** med föreläsningen "Historia över nationsgränserna och materialismens återkomst – nya och nygamla trender i historievetenskapen.
- **Yvonne Hirdman** med föreläsningen "Den röda grevinnan: Europas dramatiska 1900-talshistoria speglad i ett människoliv"
- **Karl Molin** med föreläsningen "Den Sovjetiska politbyrån och den polska krisen 1980-81: spännande protokoll på nätet."
- **Magnus Olsson** med föreläsningen "Posten – en kommunikationsrevolution på 1600-talet"

Tillgängliggörande av pågående forskning och forskningsresultat

SHI:s forskare är aktiva vad gäller att sprida information om pågående forskning till vårt omgivande samhälle. Utöver medverkan i den omfattande publika seminarieverksamheten medverkar SHI:s forskare regelbundet som experter i olika sammanhang. De medverkar dessutom i vetenskaps- och samhällsprogram i radio och tv, i dagspress, i vetenskapliga magasin och tidskrifter, samt i populärvetenskapliga tidskrifter. Flera av SHI:s medarbetare föreläser också regelbundet på olika studieförbund.

Samtidshistoriska institutets ledning, organisation och administration

Från och med den 1 januari 2010 utgör SHI en självständig enhet inom Institutionen för Genus, kultur och historia. Sammanslagningen har inte inneburit särskilt stora förändringar för institutets verksamhet, dock har SHI bytt lokaler. Flytt till byggnaden Primus skedde under november 2010.

Institutets föreståndare är Håkan Blomqvist. Vid årets början var han föreståndare till 70 % och forskade på 30 %. Från och med september är Blomqvist föreståndare på halvtid. Föreståndarlönen betalas av Östersjöstiftelsens komplementära bidrag. Forskningstiden belastar Blomqvists forskningsprojekt. Från september har en biträdande föreståndare utsetts.

Ekonomi- och personalfrågor har skötts av personal- och ekonomihandläggare Lena Hansson. Hansson arbetar heltid och hennes lön finansieras genom gemensamma medel.

SHI:s informatör, Mari Gerdin, har under året delat sin arbetstid mellan SHI och högskolans Centre for Baltic and East European Studies, CBEES. Under perioden januari-mars lånades hon också tillfälligt ut till högskolans utbildnings- och forskningskansli. Från och med september arbetar Gerdin 80 % för SHI och 20 % för CBEES. I september utsågs Gerdin till biträdande föreståndare (40 % av heltid). Att informatören har arbetat vid andra avdelningar under året och sedan september har nya ansvarsområden inom SHI, innebär att institutet satsat mindre resurser än tidigare år på intern och extern information.

I augusti 2010 anställdes Johan Olsson som assistent på 60 % av heltid för att arbeta med ekonomi- och personalassistentuppgifter, samt evenemangsadministration (hälften av lönen betalas av gemensamma medel, och hälften av det komplementära bidraget). SHI har tidigare haft olika personer anställda på deltid, ofta på timbasis, för att lösa den typen av uppdrag. I och med att Johan anställts har kvaliteten gällande dessa uppgifter ökat i organisationen.

Samtidshistoriska institutets ledningsgrupp, som är ett rådgivande organ, har sammanträtt ungefär en gång i månaden. SHI:s vetenskapliga råd sammanträdde två gånger under 2010.

Samtidshistoriska institutets finansiering

BOKSLUT 2010		
SAMTIDSHISTORISKA INSTITUTET		
	budget	bokslut
INTÄKTER		
anslag	707 000	880 748
avgifter ersättningar	173 000	1 023 060
bidrag	20 947 000	17 278 158
interna intäkter	359 000	-2 444 928
	22 186 000	16 737 038
KOSTNADER		
personal	12 608 000	12 370 383
lokaler	1 042 000	1 026 818
övriga driftkostnader	10 442 000	5 735 480
avskrivningar		5 850
	24 092 000	19 138 531
VERKSAMHETSUTFALL	-1 906 000	-2 401 493

Underskottet på 1,9 miljoner kronor beror till stor del på att högskolan under verksamhetsåret har infört en ny redovisningsmodell. Tidigare tilldelade bidrag har inte kompenserats för den ökade OH-kostnaden. En kompensation sker först i samband med att projekten slutredovisas. Under 2010 slutredovisades tre mindre forskningsprojekt.

Komplementärt stöd till SHI:s infrastruktur från Östersjöstiftelsen

3 850 912 kr (inkl. 73% OH)

Fakultetsmedel

635 000 kr

* Nya redovisningsmodellen: Högskolans kalkylmodell för bidrag till externfinansierade projekt var före 2010: direkta projektkostnader + oh 35%. 2010 infördes en nya redovisningsmodell, enligt SUHF:s anvisningar. Overhead-pålägget knyts till direkt kostnad för lärar-/forskarlön. För SHI har det inneburit ett pålägg på direkta lönekostnader med 73% för ÖSS-projekt och 81% för övriga externfinansierade projekt.